

HANDSCHRIFT 60

Antwerpen, Ruusbroecgenootschap, Hs. 60.

Biechtspiegel.

Papier, 48 fol., ca. 98 x 160 mm, 2^e helft 18^e eeuw.

BOEKBLOK

Katemopbouw: 6 IV⁴⁸

De codex bestaat uit zes quaternionen. Van elk blad zijn enkel de rectozijden voorzien van een tekening met bijschrift. Fol. 1 en fol. 2 zijn blanco gelaten. Er is foliëring aanwezig in de rechterbovenhoek van het blad. De foliëring is aangebracht in zwarte inkt. Een deel van een watermerk is bijvoorbeeld zichtbaar in de rechter benedenhoek van fol. 2.

SCHRIFT EN DECORATIE

Het handschrift is geschreven door één hand, vermoedelijk uit de late 18e eeuw. Op elke rectozijde van de folia is een tekening gemaakt, in een kader van zwarte lijnen van ca. 81 x 126 mm (gemeten op fol. 30). In de ruimte onder de afbeelding, ca. 30 mm, staat de tekst, geschreven in bruinzwarte inkt. Op ff. 46-48 is er geen tekst aanwezig. Op fol. 38 staat, behalve tekst in het onderschrift, ook tekst in de afbeelding zelf. Op ff. 39-41 staat er tekst in de afbeelding zelf, maar ontbreekt de tekst onderaan. Op ff. 18, 20, 22 en 42 komen ook kleinere afbeeldingen voor bij de tekst onder de eigenlijke afgebeelde scène. Voor de afbeeldingen in het handschrift werd zowel potlood, zwarte inkt als (aquarel)verf gebruikt.

BAND

Het boekblok is gebonden in een contemporaine donkerbruine lederen band, met daarin donkerdere afdrucken van een sierstempel. De platten zijn van karton. Op zowel het voor- als het achterplat is er op ca. 3 mm van de randen een enkele filet. Aan de kant van de rug is er een dubbele filet met ca. 5 mm ruimte tussen beide lijnen. De rug telt drie ribben. De ribversiering, namelijk een enkele lijn boven en onder de rib, komt vijf keer voor op de rug. Aan de kop en de staart is er geen rib, maar er is wel ribversiering aangebracht. Ook bij de derde rib is de versiering niet correct aangebracht. De tweede en de vierde ribversiering liggen beide op ca. 40 mm van de derde ribversiering, terwijl de laatste rib eerder ca. 50 mm daarvan ligt verwijderd. Op de velden tussen de ribversiering staat telkens een gouden bloem met zes bladen. De dek- en schutbladen zijn van papier.

GESCHIEDENIS

Het schrift uit de bijschriften lijkt te dateren uit de latere 18^e eeuw. Op fol. 20 en fol. 42 zijn vrij gedetailleerde munten getekend bij, respectievelijk, de zonde van stelen en de oproep om aan de armen te geven. Twee munten zijn ook voorzien van een datum, namelijk 1821 en 1822. Het is waarschijnlijk dat die munten er later zijn aan toegevoegd, want op fol. 42 wordt de tekst deels overlapt met de afbeeldingen van de munten. Bovendien lijkt er voor de munten ook een andere inkt te zijn gebruikt.

LITERATUUR

[ontbreekt]

INHOUD

Dit handschrift is een biechtspiegel aan de hand van zelfgetekende afbeeldingen met daaronder het bijschrift met uitleg van de zonde.

Fol. 3	Mijn laetste biegte is geweest over een jaer een maend een weeke
Fol. 4	Op de zondaegen oft gebode hijlig daegen geen misse gehoor[t] te laet gekomen
Fol. 5	Vrijwillig verstroyt geweest
Fol. 6	Slaevelijken arbijd gedaan op de zondaegen oft feestdaegen

- Fol.7 Ik heb ten tijde van den paesschen tot de h. communie niet geweest
 Fol.8 Gebiegt zonder waer berouw
 Vrijwillig een doodzonde verswegen
 Fol.9 Vleesch geeten op de verboden dagen
 Een wijng
 Fol.10 Des avonds den vollen maeltijd genomen op de geboden vastendaegen
 Fol.11 Ik ben gaen wandelen als ik noodzaekelijk was aen mijne ouders
 Fol.12 Aen mijne ouders quaed gewenscht
 De dood
 Fol.13 Gemurmureert tegen mijne ouders
 Fol.14 De gebreken van mijne ouders aen andere kenbaer gemaakt
 Fol.15 Ik heb vergramt geweest
 Fol.16 Ik heb hooverdig geweest
 Fol.17 Ik hebbe gevogten
 Fol.18 Ik hebbe mijnen naesten gehaet een uur een weke een maend een jaer
 Fol.19 Ik hebbe mij verblijd in den dood van [xxx]
 Fol.20 Ik heb gestolen
 Fol.21 Ik heb den wille gehad van te stelen
 Fol.22 Ik hebbe iets gevonden en niet wedergegeven
 Fol.23 Ik hebbe dronken geweest
 Fol.24 Ik hebbe er van overgegeven
 Fol.25 Ik heb quaed geweest door het spel
 Fol.26 Ik hebbe God niet bemind boven al
 een jaar een maend een weke uur
 Fol.27 Ik hebbe eenen priester verongelijkt
 Fol.28 Ik hebbe agterklap gesproken
 Fol.29 Ik heb gelogen
 Fol.30 Ik hebbe een ander verweten
 Fol.31 Ik hebbe hem verweten dat hij eenen sot was enz
 Fol.32 Ik hebbe mijn vermaek gehad in onkuijssleke gedagten [xxx]
 Fol.33 Ik heb van onkuijscheyd gedroomt Mijn zelven oneerelijc aangeraekt
 Fol.34 Ik hebbe mij oneerelijc laeten veurucken in den wille van onkuijshij
 Fol.35 Ik heb in ongeoorloofde vergaeringen geweest, gedanscht en
 Fol.36 Gecommuniceerd in den tael van doodzonde
 Fol.37 Ik hebbe niet willen werken
 Fol.38 De dood [in de afbeelding]
 Als den mensche sterft gaet de ziele oft 1 nae den hemel oft 2 nae het vagevier 3 oft nae de hel [onder de afbeelding]
 Fol.39 Het oordeel [in de afbeelding]
 Fol.40 De helle [in de afbeelding]
 Fol.41 Den hemel [in de afbeelding]
 Fol.42 Geeft aen den armen
 Fol.43 Gij zult misse hooren
 1, 2, 3, 4, enz
 Fol.44 Gij zult vasten 1, 2, 3 enz
 Fol.45 Gij zult vijf mael op uwe borste kloppen [xxx] van geloove, hope en liefde verwekken 1, 2, 3, 4
 Fol.46 [afbeelding zonder opschrift]
 Fol.47 [afbeelding zonder opschrift]
 Fol.48 [afbeelding zonder opschrift]

